

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

Sweden
Sverige

CARITAS
Schweiz
Suisse
Svizzera
Svizra

Projekat razvoja tržišne poljoprivrede II (FARMA II)

Program pomoći američkog i švedskog naroda

STUDIJA ISTRAŽIVANJA TRŽIŠTA JAGODIČASTOG VOĆA U BiH

Armin Kurbegović

Konferencija savjetodavaca u poljoprivredno-prehrambenom sektoru
30. 11. 2017. godine, Hotel „Hills“, Ilidža - Sarajevo

Savez proizvođača jagodičastog
voća u Bosni i Hercegovini

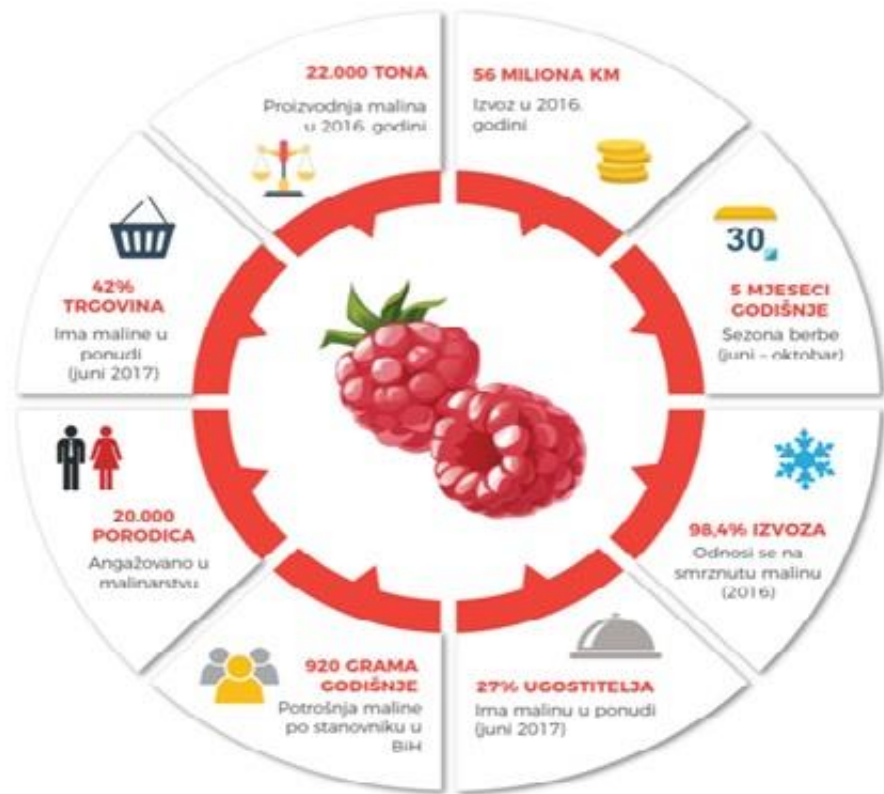

GOVERNMENT
OF LIECHTENSTEIN

Leopold Bachmann Stiftung

Razvoj proizvodnje jagodičastog voća

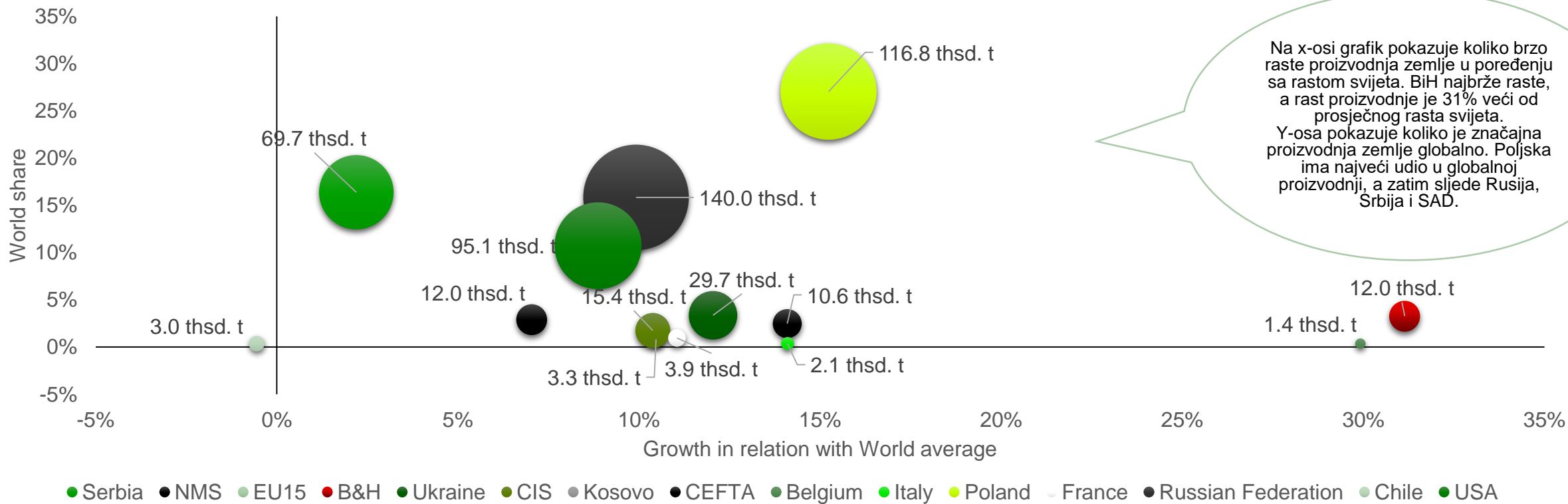

- Sektor jagodičastog voća u Bosni i Hercegovini i na Kosovu postao je značajan poljoprivredno ekonomski sektor kao i sektor ruralnog razvoja
- Proizvodnja jag. voća je optimalan izbor za porodična gazdinstva, najbolji dokaz za to je primjer Poljske i Srbije
- Mali proizvođači (pjooprivrednici), porodična komercijalna gazdinstva su najveća konkurentna prednost BiH

Razvoj proizvodnje jagodičastog voća

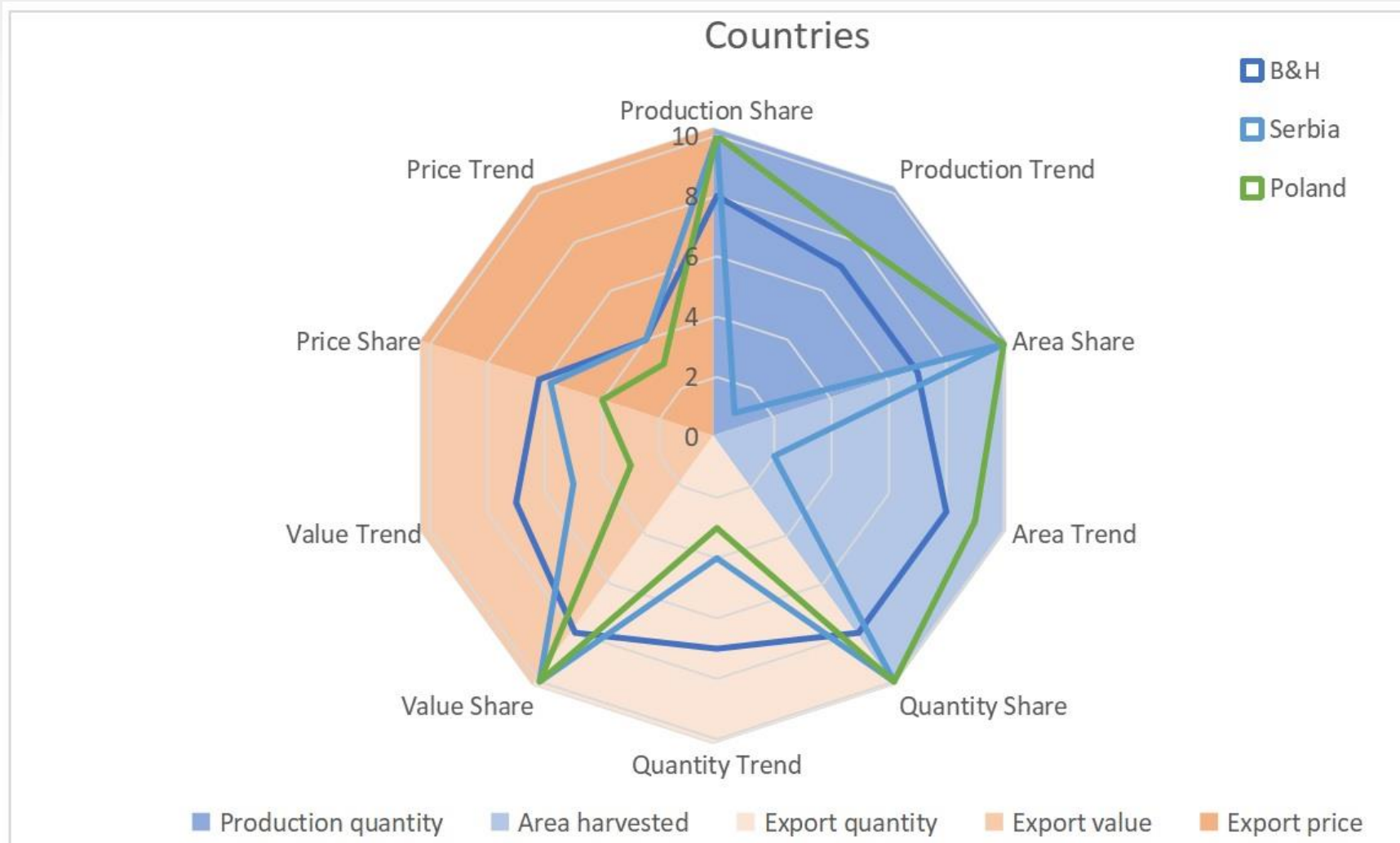
Production growth of selected countries in relation to World growth and their World share for period 2011-2016

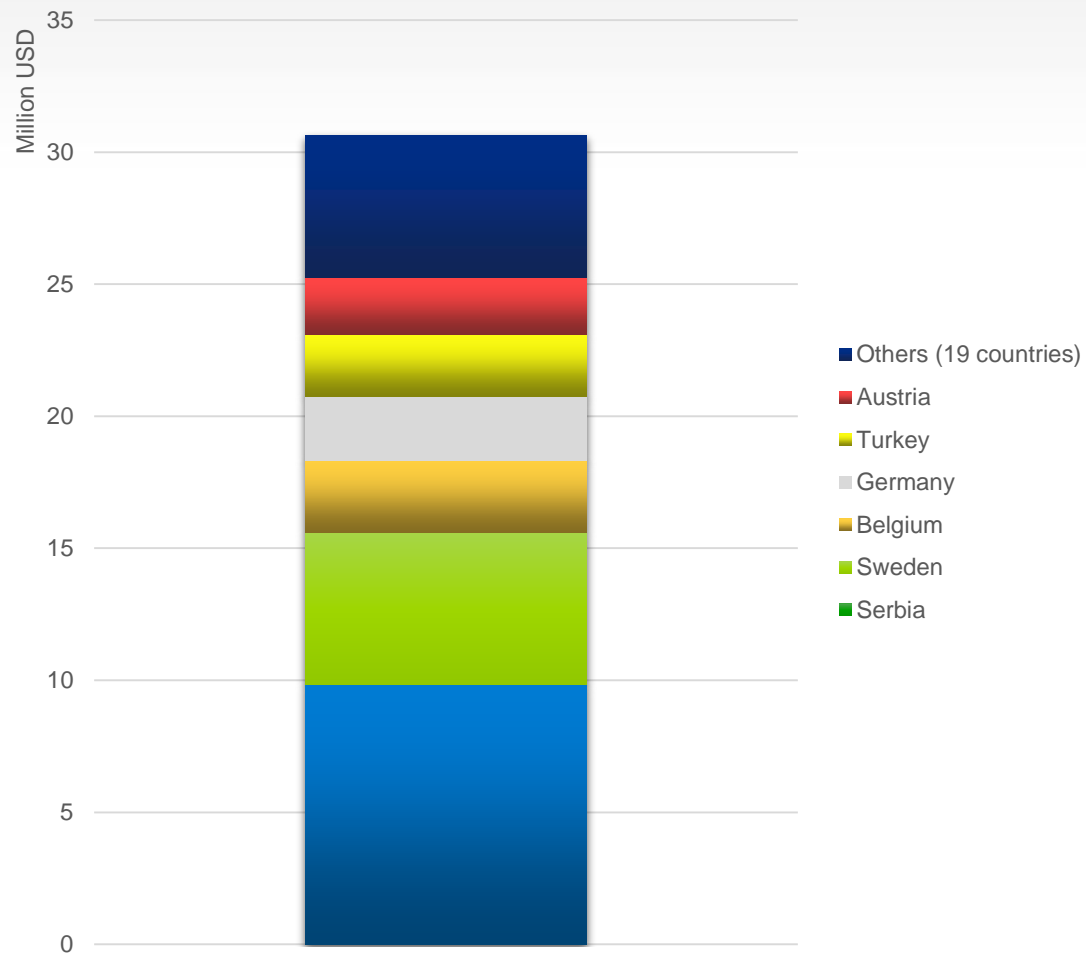
- Povećanje i diverzifikacija proizvodnje jag. voća, kao i rast u trgovanju i cijenama su posljedica povećane potražnje bogatijih potrošača
- Faktori koji su uticali na rast potražnje:
 - Zdravstveni trend i potražnja za prirodnim proizvodima, organskim proizvodima, super hrana (superfoods) (plodovi bogati fitonutrijentima, uključujući antioksidante);
 - Povećana potražnja za "praktičnom" hranom;
 - Upotrebljivost.
- 2016. i 2017. bile su veoma izazovne godine za većinu aktera u sektoru proizvodnje i prodaje jag. voća
- Cilj studije bio je definisanje globalnih, EU i regionalnih (CEFTA), kao i trendova u proizvodnji i prodaji u BiH i pružanje preporuka za naredni period

Konkurentnost

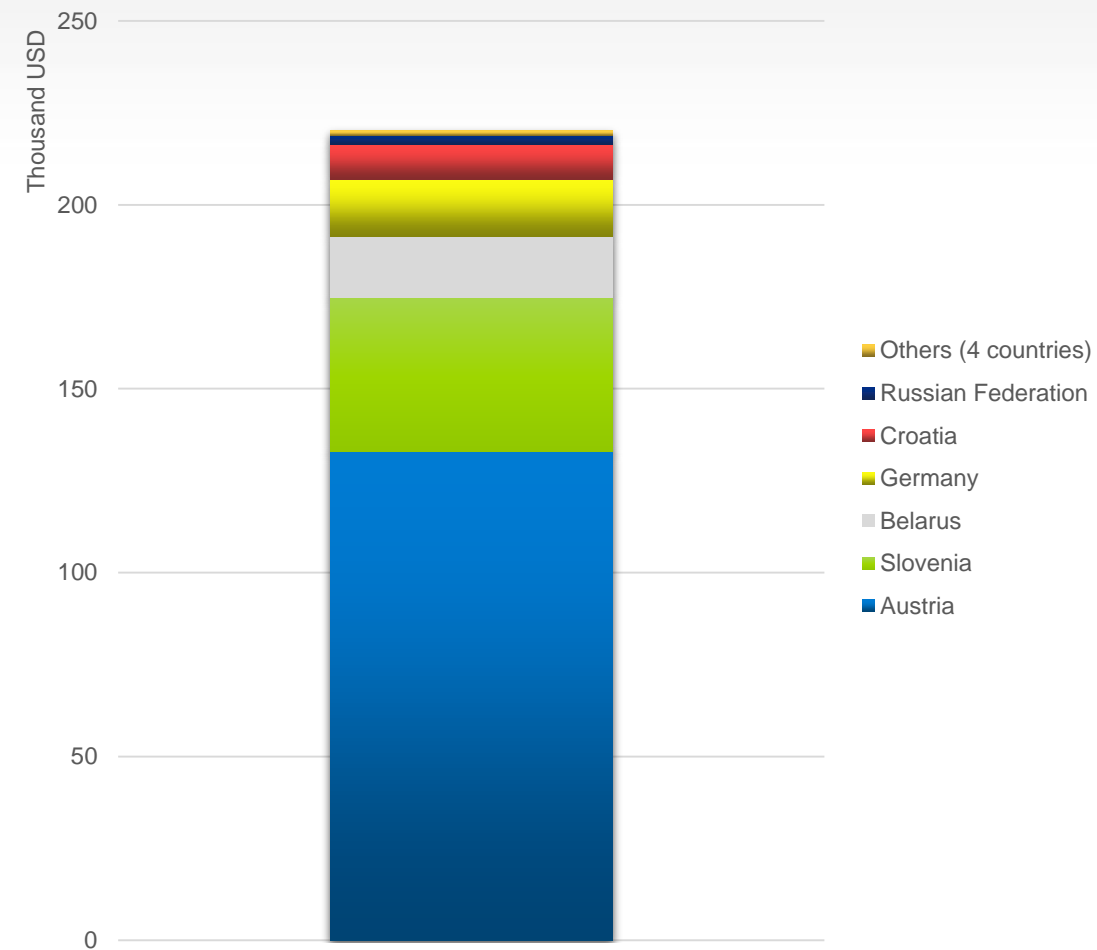

Zamrznuta malina BiH izvozne destinacije 2014-2016

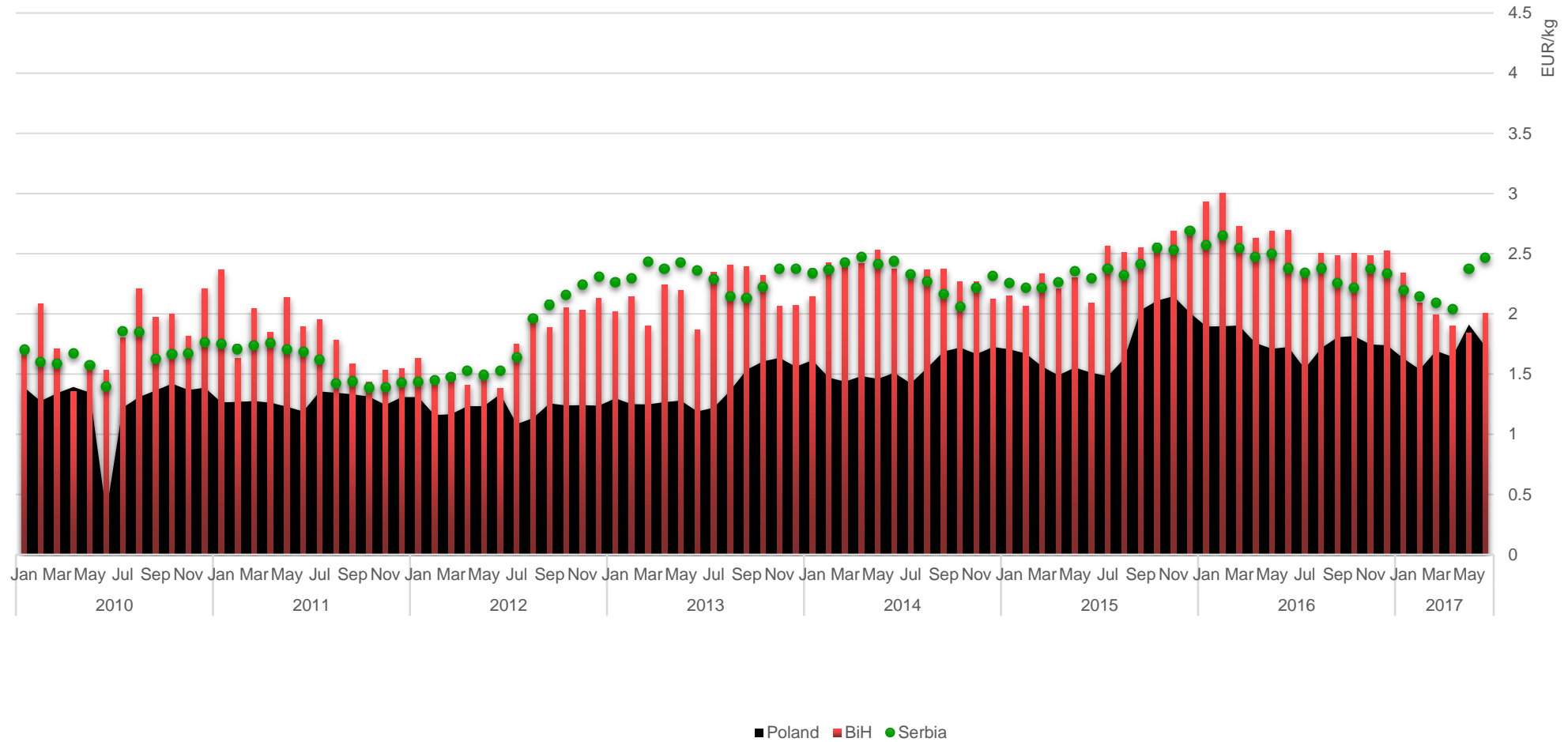

Svježa malina BiH izvozne destinacije 2014-2016

Izvozne cijene BiH, Poljska, Srbija 2010-2017

Očekivanja za narednu sezonu

- 10-20% proizvođača će napustiti proizvodnju što neće uticati na cijenu
- Smanjenje proizvodnje i proširenje kapaciteta hladnjača ukazuju na konkurentnije tržište koje će se odraziti ne samo na malinu već i na dr jag. voće
- Iskustva iz drugih zemalja nam govore da će prerađivači uložiti u diversifikaciju sorti jagodičastog voća kako bi produžili sezonu i smanjili rizik

Poređenje cijene malina i jagode Kosovo

1. Vlada treba da olakšaju dijalog, obezbjede javne podatke (ne podatke privatnih firmi). Državne institucije ne bi trebale da imaju ulogu sudije između proizvođača i prerađivača
2. Kreatori politike treba da razviju set mjera za ruralni razvoj (investicija) na osnovu analize efekata mjera u drugim zemljama. Mjere trebale biti fokusirane na sektorsku konkurentnost, cjenovnu konkurentnost, ali što je najvažnije konkurentnost kvaliteta
3. Razviti sigurnost prehrambenih proizvoda za konzumaciju i fitosanitarni sistem u skladu sa pravilima EU, ne zato što su to zahtjevi EU, već zato što je to dobro za građane, ali i za preduzeća
4. Uspostava oglednih polja sa dostupnim sortama, detaljno izvršiti analizu performansi
5. Kritična tačka u lancu vrijednosti jag. voća u cjelom regionu je kvalitet sadnog materijala
6. Analizirati troškove proizvodnje, performanse i proizvodnu praksu za jag. voće za protekli period (kalkulacija). Ako su troškovi berbe 30% ili preko 30% ukupnih troškova, prinos od 6-8 t/ha ili ekvivalent ne donosi profit
7. Razvijati odnose zasnovane na jasnim ciljevima, interesima, stalnoj komunikaciji, to će osigurati bolje rezultate za sve učesnike nego trajna krizna situacija
8. Analiza troškova i prednosti koncepta mikro hladnjača